

Fyrsta ferðin til New Foundlands

Vit nevndu í blaðnum í gjár um ferðina, tá Atlantsfarið í 1956 sm hitt fyrsta føroyska skipið í nýggjari tíð fór til New Foundlands. Júst í Tíni, sum var skipari, hevur greitt frá tí ferðini.

– Vit fóru sum hini skipini til Grønaldsw aftan á Suðurlandstúrin. Vit fiskaðu í Grønlandi frá 21. mai og til 6. juni. Tá høvdu vit 600 skippund. Mesta fiskarið var fyrrapartin av tírinum. Ta seinnu tíðina fingu vit at kalla einki, og tá var tað, at vit fóru at tosa um at fara til New Foundlands.

Hvussu bar tað til?

– Eg hevði fært Atlantsfarið í 1954, 1955 og so aftur í 1956. Poul Hansen menninir, sum reiddu hana út, hildu eitt kanadiskt fiskivinnutíðarrit, og har høvdu vit fingið at vita, at tað var nógur stórir fiskur at fáa í New Foundlandi.

Tá í tíðini seldu vit klipp-

fisk til Sarniu, olg tað ráddi um at hava stóran fisk. Tí vóru reidararnir áhugaðir, tá teir hoyrdu um fiskarið í New Foundlandi.

Sjálvur hevði eg eisini stóran áhuga fyri hesum, og hann kólnaði ikki, hóast tað seinni kom fram, at stóðin á fiskinum, vit høvdu hoyrt um, var roknað, áðrenn avhøvdning og kryvjing.

Vit tosaðu um hetta, áðrenn vit fóru yvir, og reidarin og eg vóru samdir í, at vit umboð skuldu avgera, um vit skuldu royna hetta. Tí høvdu vit kort av New Foundlandi við, tá vit fóru úr Føroyum.

Gekk væl

8. juli steyndi Atlantsfarið úr Føroyingahavnini. Júst greiðir frá, at teir vistu, at newfoundlendingar fingu nógvan fisk á landgrunninum, men teir settu nakað, áðrenn teir komu so

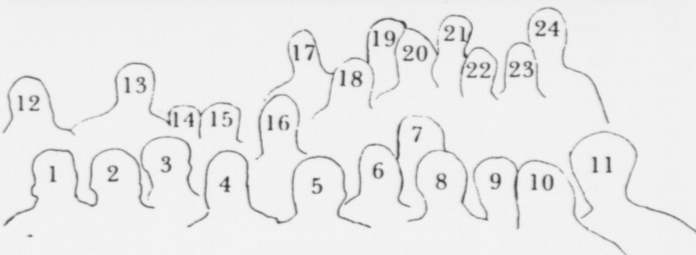
langt.

– Eg minnst so væl, at vit settu á Hamiltonbankanum mikudagin 11. juli. Tað vóru 40 stampar, og vit fingu nakrar fáar hundrad fiskar, sum vóru rak. Dagin eftir settu vit aftur, og tá fingu vit einki. Tí hildu vit fram at sigla, og leygardagin í somu viku settu vit við Funkoyinna á landgrunninum eystanfyri New Foundland. Og her fingu vit nógvan og góðan fisk. Einar 30-40 fiskar upp á stampin.

Varnir new-foundlendingar

Tá teir høvdu roynt í eina viku var neyðugt at fara inn eftir salti, agni og vatni. Eingin hevði frætt nakað frá teimum, síðani teir mistu sambandið við skipini í Grønlandi. Tí hevði tað skund at koma inn og geva boð frá sær.

– Eingin føroyingur hevði verið har fyrr, vit vóru

Manningin á Bresti í 1957. Árið fyri við Atlantsfari-num var manningin nokunlunda tann sama:

1. Sverri Joensen, Saltangará
2. Einar Wang, Kaldbak
3. Viggo Hansen, Toftir
4. Heini Svarthamar, Tórshavn
5. Júst í Tíni, skipari, Toftir
6. Janus Jacobsen, Viðareidi
7. Oli Wolles, Trøllanes
8. Einar Jacobsen, Svðradalur K
9. Jóhannes Martin Olsen, Strendur
10. Karl Wang, Kaldbak
11. Svend Fuglo, Viðareidi
12. Kristian Dánial Nybo, Viðareidi
13. Símun Jóhan Wolles, Eiði
14. Tummas í Royðutoft, Strendur

15. Dánial Petersen, Fuglafirði
16. Janus Lind Sørensen, Viðareidi
17. Erling Guttessen, Tórshavn
18. Suni Petersen, Fuglafirði
19. Richard Danielsen, Fuglafirði
20. Elibert Kirke, Saltnes
21. Olavur Nolsøe, Dalur
22. Kokkadrongur helst úr Havn
23. Hans Petersen, Kaldbak
24. Kjartan Sivertsen, Norðdepli

Á myndini restar Peter Arne Wang, Kaldbak

ókendir og hildu tí inn í næstu havn. Hon æt Bonavista, og tá vit komu har var

fólkið fyrrikomandi. At fáa vatn stóð ikki á, men tá tað kom til agnið og saltið var truplari. Tey bóðu okum fara til Skt. John, men tað var ov langt at sigla, og tá skipið næstan var fult hildu vit at tað loysti seg ikki.

Ibýi við eina byrsu eydnaðist tað okkum at fáa eina 1.400 pund av høguslokk. Føroyingar høvdu ikki í serligan mun nýtt høguslokk til agn frammanundan. Óla Jákup Jensen í Havn hevði roynt at fáa skip at nýta høguslokk, men vit vóru trekir at skifta frá sildini. Høguslokkurin var góður, og 17. juli, tá agnið var uppi, høvdu vit fiskað 300 skippund í New Foundlandi, og vit fóru at sigla heim við fullari last – 900 skippund.

Nýggj tíð

Tá tað hoyrist at Atlantsfarið hevði fingið fisk í New Foundlandi fóru teir norskir linubátar yvir og fyltu seg.

– Tað er loðið at hugsa sær, men í 1956 áttu føroyingar einki stállínuskip.

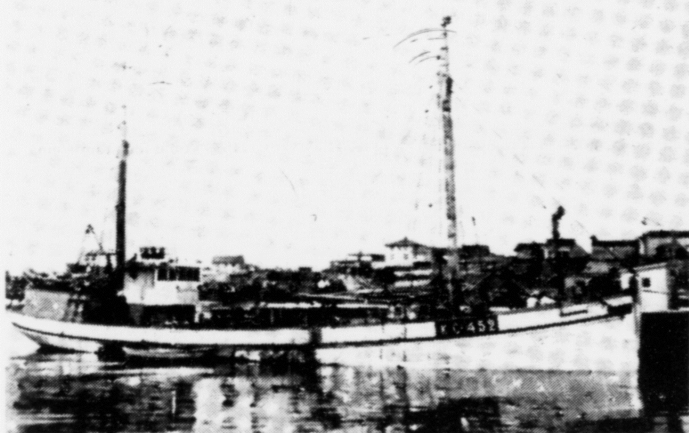
Men vo væl fall tað saman, at meðan vit vóru í New Foundlandi skrivaði Poul Hansen sáttmála um bygging av tveimum stállínubátum í Noregi. Áðrenn tey komu hevði D. P. Højgaard fingið Vesturhavið Blíða, sum var fyrsta stállínuskipið hjá føroyingum.

Í 1957 vóru tvey stállínuskip í New Foundlandi umframt fleiri onnur skip.

Vesturhavið Blíða gjørdi tríggar túrar, og Brestir, sum Júst í Tíni fæddi, gjørdi tveir túrar.

– Vit vóru eitt sindur seinir yvir, tí Brestir var ikki klárur fyrr enn í juni. Gravgangurin eftir at sleppa við nýgu stállínuskipinum var stórur, so tað stóð ikki á at fáa góða manning.

Nú er nakað langt síðani, at flesta av fiskarinum við New Foundlandi helt uppat. Sjálvir gjørdust nýfoundlendingarnir so áhugaðir, at teir keyptu næsta stállínuskipið hjá Poul Hansen. Tað var Beinir, sum Eiler Jacobsen fæddi, og føroysk manning fór yvir at læra nýfoundlendingar at royna við línu.

Atlantsfari, sum í 1956 gjørdi ferðina til New Foundlands

Newfoundlendararnir undradust, tá fremmandu menninir komu at biðja um olju, agn og vatn